

Problematika zacházení s odsouzenými

Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách
Úřad vlády, Strakova akademie, 7. června 2018

PhDr. Soňa Haluzová
psycholog
Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
Odbor výkonu vazby a trestu

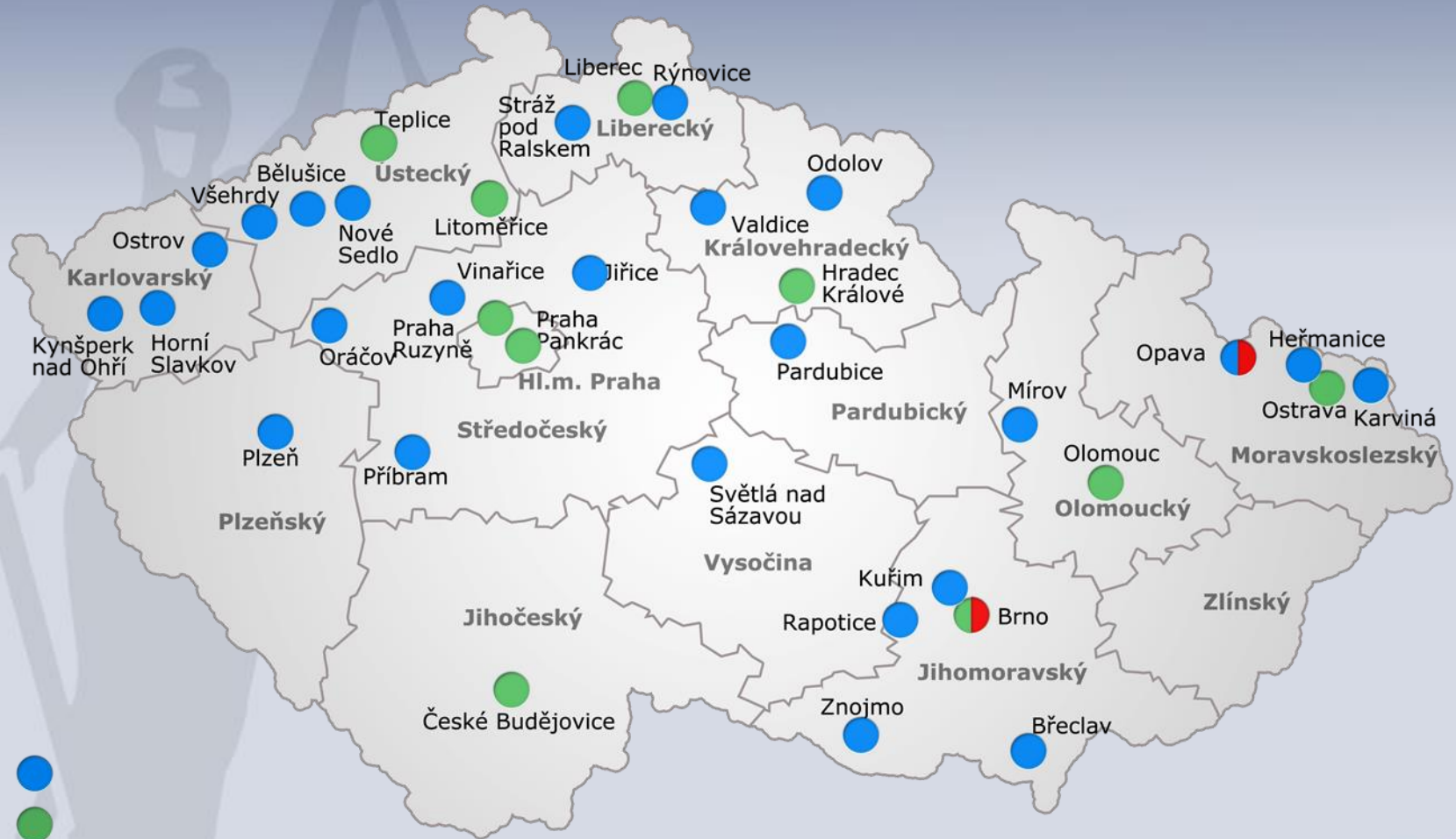
Základní informace

Stav k 30. 5. 2018

- Počet obyvatel: 10,5 mil.
- Věznice: 35
- Vězněné osoby celkem: 21 948
- Obvinění: 1 671
- Odsouzení: 20 193
- Chovanci: 84 (77 + 7)
- Mladiství: 66 (59 + 7)
- Využitelnost kapacit (celková):
104 % (vazba: 73 %, detence: 99
%, odsouzení – ostraha, vysoký
stupeň zabezpečení: 122 %)
-

Organizační jednotky

Změna zařazení odsouzených dle novely trestního zákoníku

	do 30. září 2017	(4 typy věznic)	
dohled	dozor	ostraha	zvýšená ostraha
od 1. října 2017 (2 typy věznic) - zařazuje soud			
Věznice s ostrahou			věznice se zvýšenou ostrahou
nízký stupeň zabezpečení	střední stupeň zabezpečení	vysoký stupeň zabezpečení	

Východiska a principy

- ► trest **inhibuje** staré chování a **neučí** nové chování
- ► je pouze málo univerzálních trestů
- ► trest musí následovat bezprostředně po provinění
- ► vhodná intenzita
- ► funguje u osob:
 - - neimpulzivních, orientovaných do budoucna
 - - průměrně a nadprůměrně inteligentních
 - - s minimální historií vazeb a trestů

HLAVNÍ FUNKCE

je validizovaná metoda na vyhodnocování rizik vedoucích k recidivě a zaměřuje se na

kategorizaci odsouzených podle statických a dynamických rizik

rozlišování mezi riziky **vnitřními** a **vnějšími**

ve vězení

ve společnosti

stanovení vhodných a efektivních intervencí ke snížení recidivy

predikci dalšího kriminálního chování

Rejstřík trestů

Vězeňský informační systém

Spisová dokumentace

Pozorování a rozhovor

Penitenciární diagnostika a doplňující údaje

Vychovatel

Psycholog

Sociální pracovník

Speciální pedagog

STATICKÉ FAKTORY

*trestní minulost — způsobená újma
aktuální trestná činnost*

ADAPTACE VE VĚZNICI

chování v nástupním oddělení

RIZIKO ÚJMY

rozběr trestné činnosti s dopadem na oběť

DYNAMICKÉ FAKTORY

*Bydlení
Zaměstnání
Finance
Závislosti
Rodina a sociální kontakty
Vzdělání a výchova
Osobnost a chování*

PROTEKTIVNÍ FAKTORY

*ochranné a tlumící faktory,
protiváha rizik*

SEBEHODNOCENÍ

*sebereflexivní dotazník
pro odsouzeného*

Souhrnná Analýza Rizik a Potřeb Odsouzených

<http://www.vscr.cz/sarpo>

OCHRANA SPOLEČNOSTI

RIZIKA VE VĚZNICI

plnění povinností,
chování, adaptace

strážný
dozorce

zabránění
napadení, útěku,
zachování bezpečnosti

RIZIKA PO PROPUŠTĚNÍ

snižování
kriminogenních rizik

vychovatel
odb. zaměstnanec

zabránění recidivě
na svobodě,
reintegrace

STANDARDIZOVANÉ PROGRAMY K NÁSILÍ

pachatelé dopravních nehod

pachatelé sex. násilí na dětech

pachatelé násilí

Mladiství

Victim Impact Training

Antiagresivní trénink

GREPP

(program zaměřený na odsouzené za TČ spáchané na dětech)

- GREPP 1 – intenzivní, krátkodobý, reedukační program,
- GREPP 2 – dlouhodobý, terapeutický program pro odsouzené, kteří úspěšně absolvovali program GREPP 1,
- pro odsouzené indikované pro standardizovaný program je tento program povinnou aktivitou a odsouzenému k ní není umožněn alternativní výběr,
- program zacházení není vyhodnocen jako neplněný pouze v případě, nemůže-li do něj být odsouzený zařazen z kapacitních důvodů nebo jiných závažných překážek na straně VS ČR,
- kontraindikací zařazení do programu GREPP 1 není nepřiznání trestné činnosti či nesouhlas odsouzeného se zařazením do programu,
- kontraindikace, např. zjevně nízká mentální úroveň, výrazné poruchy osobnostní neslučitelné s edukativně-terapeutickým působením, organicky podmíněná psychická porucha, těžká smyslová vada, jazyková bariéra, realizace správního řízení (soud, PVT, plánované eskorty atd.), požadavky na dietu...
- aktuálně se realizuje ve 4 věznicích (Heřmanice, Horní Slavkov, Nové Sedlo – muži + Světlá nad Sázavou – ženy/FEDDO)

TP KEMP

- standardizovaný 18ti-měsíční terapeutický program pro pachatele násilí, včetně domácího násilí,
- jeho cílem je posílení náhledu na vlastní TČ a snížení rizika jejího opakování po propuštění,
- TP KEMP je pro indikovaného odsouzeného nepovinnou činností, zařazení odsouzeného je podmíněno jeho souhlasem
- kritéria pro zařazení: násilný TČ proti jedinci či skupině osob, nízká kriminální narušenost, ochota odsouzeného připustit, že spáchal násilné TČ, motivace ke změně,
- kontraindikace: absence motivace ke spolupráci, výrazná porucha osobnosti, agresivní a nepřiměřené chování vůči ostatním odsouzeným a zaměstnancům, závažné či opakující se nedodržování pokynů a zásad VŘ, nízká mentální úroveň, těžká tělesná či smyslová vada...
- realizován ve Věznici Vinařice.

TP 21 JUNIOR

- je zaměřen na problematiku snižování násilí mezi mladistvými odsouzenými,
- cílová skupina – ml. odsouzení, u kterých se projevovaly během věznění násilnické sklony a šikana nebo jejichž TČ byl násilný,
- pro indikovanou skupinu odsouzených je povinnou činností, ke které není umožněn alternativní výběr,
- délka: 12 týdnů intenzivního působení + 4 týdny na celkové vyhodnocení
- hlavním cílem programu je motivovat zařazené mladistvé k vytvoření pozitivního náhledu na nevhodnost řešení konfliktních a zátěžových situací agresivním jednáním,
- kritérium pro zařazení je: opakované problémové chování vůči ostatním odsouzeným a zaměstnancům, chování a jednání s prvky násilí a agresivity, motivace k řádné účasti, schopnost porozumět základním instrukcím, informacím a jednoduchému textu
- realizace ve Věznici Všehrdy, Pardubice, Heřmanice (2 x ročně)

VIT

Victim Impact Training

- program pro pachatele násilí zaměřený na dopad jejich TČ na oběť,
- délka: 1 x týdně po dobu 12 týdnů
- v roce 2018 proběhla realizace programu v prvních 7 věznicích (Plzeň, Liberec, Heřmanice, Slavkov, Pardubice, Světlá n/Sázavou, Rapotice)
- 1 lektor PMS + 1 lektor z VS ČR + 1 pomocný lektor z VS ČR
- v květnu 2018 ocenil ministr spravedlnosti Pelikán tým pracovníků programu VIT (čestné uznání)

AT

Antiagresivní trénink

- v roce 2016 byli zaměstnanci v rámci projektu PDP 3 „*Projekty zranitelných skupin ve věznicích a vzdělávání zaměstnanců vězeňské služby*“, financovaného z tzv. Norských fondů, vyškoleni v zacházení s odsouzenými, kteří nezvládají agresivitu,
- cílem kurzu bylo prostřednictvím odborného zacházení zavést do věznic skupinový program „Antiagresivní trénink“ a snížit tak riziko opakování TČ souvisejících s nezvládáním impulzivity a agresivního chování,
- Na základě tohoto kurzu proběhla v roce 2017 pilotáž programu „Antiagresivní trénink“ v rozsahu 8 dvouhodinových bloků ve 4 věznicích (Rapotice, Jiřice, Horní Slavkov, Ostrov)
- díky tomuto programu byli také naši zaměstnanci vyškoleni jako lektoři v terapeutické práci s filmem zaměřeným zejména na domácí násilí
Zuřivec

Připravujeme: program „Zuřivec“

- animovaný film „Zuřivec“ je natočen na motivy skutečné události a na základě vyprávění dětí, které zažily domácí násilí (Alternativa násilí),
- např. pro odborníky, kteří pracují s lidmi, kteří páchají násilí na blízkých osobách,
- ve VS ČR bylo dosud proškoleny 47 odborných zaměstnanců (psycholog, vychovatel-terapeut, speciální pedagog, vychovatel),
- do 30.6. 2018 bude připraven manuál k tomuto programu
- následovat bude realizace programu v jednotlivých OJ

SKUTEČNÁ RECIDIVA ABSOLVENTŮ (%)

69%

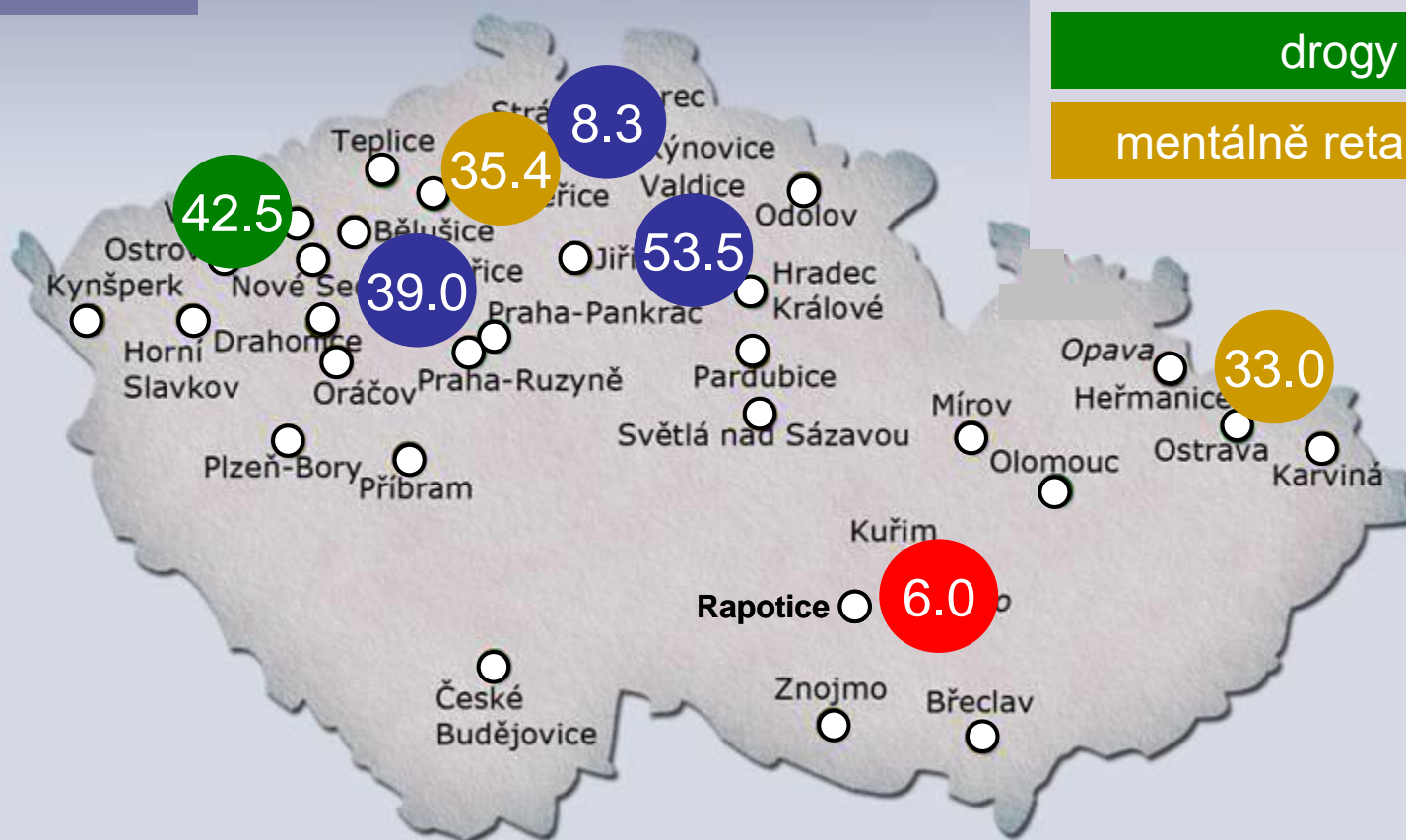
obecná recidiva

sex. motivované TČ

násilí

drogy

mentálně retardovaní

N = 798

Vězeňská služba České republiky

Průměrná recidiva absolventů: **34,65 %***

*

Jiříčka & Prokešová (eds.), 2012

Děkuji Vám za pozornost ☺

kontakt: PhDr. Soňa Haluzová,

e-mail: shaluzova@grvs.justice.cz, tel.: + 420 724 094 678